

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
САВИЦЬКА
2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ»
СХВАЛЕНО
за засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 11 від 09 травня 2023 р.

Завідувач кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

Гарант ОП

Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Безпека журналістської діяльності»

Спеціальність – 061 «Журналістика»

Освітня програма

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

Заслужений журналіст України, доцент Савенко О.М.

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

« _____ » _____ 2023 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 11 від 09 травня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

Гарант ОП

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Безпека журналістської діяльності»

Спеціальність – **061 «Журналістика»**

Освітня програма

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

Заслужений журналіст України, доцент Савенко О.М.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Спеціальність	<u>061 журналістика</u>	
ОС	бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форма контролю	іспит (6 семестр, 3 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної форми та скороченого терміну навчання		
	денна форма навчання	скорочений термін навчання
Рік підготовки	3	-
Семестр	VI	-
Лекції	15	-
Практичні, семінарські заняття	30	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	135	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		-
аудиторних	3	
самостійної роботи студента	9	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	061 журналістика	вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь – бакалавр	3-й	-
Індивідуальне науководослідне завдання - не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		6-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 9		Лекції	
		15 год.	–
	Практичні, семінарські		
	30 год.	–	
	Лабораторні		
	–	–	
	Самостійна робота		
	135 год.	–	
	Індивідуальні завдання:		
	–	–	
Вид контролю:			
Іспит (6 семестр, 3 курс)			

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У період війни Росії проти незалежної України дисципліна «Безпека журналістської діяльності» набуває особливої актуальності і злободенності. Ця дисципліна входить до циклу фундаментальних фахових дисциплін для спеціальності «Журналістика» та спрямована на здобуття базових знань з проблеми забезпечення оптимальних умов існування людини при виконанні професійних обов'язків журналіста під час війни, зокрема, на передовій, а також загалом у суспільному, природному, техногенному середовищах і навіть у кожноденному побуті. Вона включає вивчення закономірностей виникнення небезпек, процеси їх розвитку та вплив на життя і здоров'я, умови надання першої допомоги в умовах екстремальної журналістської праці.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичними основами медіабезпеки, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи медіабезпеки у державі та суспільстві.

Завданням навчальної дисципліни «Безпека журналістської діяльності» є з'ясування умов формування небезпек; прогнозування небезпек, визначення методів та засобів попередження за зменшення впливу негативних чинників на людину, колектив; забезпечення знання основ надання першої допомоги на фронті та у надзвичайних ситуаціях; знання законодавчої бази в галузі безпеки життєдіяльності та роботи журналіста; застосування теоретичних аспектів медіабезпеки в практичній діяльності; використання основних елементів і принципів медіабезпеки та застосування механізму їхнього здійснення в діяльності фізичних та юридичних осіб; застосування ефективних методів захисту інформації; формування системи медіабезпеки, принципів їх функціонування та форм захисту інформації. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- сутність теорії інформаційної та особистої безпеки;
- принципи безпеки в загальнолюдському, інформаційному та професійному аспектах;
- джерела загроз інформаційній та особистій безпеці;
- основні моделі забезпечення захисту інформації в сучасних умовах;
- основні положення інформаційної безпеки;
- основні форми і способи забезпечення інформаційної безпеки людини і держави; - життєво важливі інтереси особистості, суспільства та держави в інформаційній сфері. особливості моделей інформаційної безпеки в сучасних умовах;

уміти:

- використовувати теоретичні основи інформаційної безпеки;
- принципи інформаційної безпеки в сучасних умовах; - міжнародний та вітчизняний досвід;
- агреговані моделі технології інформаційної безпеки;
- методи оцінки ефективності системи захисту інформації;
- умови та методи оцінки ефективності медіабезпеки.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуаціях на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Змістовий модуль 1.

Основи безпеки життєдіяльності журналіста

Тема 1. Основні джерела небезпеки в роботі журналіста. Правові засади безпеки діяльності журналіста.

Тема 2. Практичні дії та тактика поведінки в надзвичайних ситуаціях природного характеру; особливості роботи журналіста на території, що постраждала від стихійного лиха.

Тема 3. Практичні дії та тактика поведінки в надзвичайних ситуаціях техногенного характеру; безпека журналіста під час перебування та роботи на місці аварії, катастрофи.

Тема 4. Практичні дії та тактика поведінки в надзвичайних ситуаціях антропогенного характеру; безпека роботи журналіста у місцях великого скупчення людей, під час масових безпорядків та в умовах виникнення паніки.

Змістовий модуль 2. Робота журналіста в екстремальних ситуаціях

Тема 5. Безпека роботи журналіста в умовах надзвичайного стану, війни та в зоні бойових дій і збройних конфліктів. Права журналіста у конфліктних ситуаціях.

Тема 6. Безпека журналіста під час виконання професійних обов'язків.

Тема 7. Практичні дії і тактика поведінки в екстремальних ситуаціях.

Тема 8. Перша допомога та самодопомога в екстремальних ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни «БЕЗПЕКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього						
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності журналіста													
Тема 1. Основні джерела небезпеки в роботі журналіста. Правові засади безпеки діяльності журналіста.				23	2	4			17				
Тема 2. Практичні дії і тактика поведінки у надзвичайних ситуаціях природного характеру; особливості роботи журналіста на території, що постраждала від стихійного лиха.				23	2	4			17				
Тема 3. Практичні дії та тактика поведінки в надзвичайних ситуаціях техногенного характеру; безпека журналіста під час перебування та роботи на місці аварії, катастрофи.				23	2	4			17				
Тема 4. Практичні дії та тактика поведінки в надзвичайних ситуаціях антропогенного характеру; безпека роботи журналіста у місцях великого скупчення людей, під час масових безпорядків та в умовах виникнення паніки.				23	2	4			17				
Разом за модулем 1				92	8	16			68				

Змістовий модуль 2.													
Робота журналіста в екстремальних ситуаціях													
Тема 5. Безпека роботи журналіста в умовах надзвичайного стану, війни та в зоні збройних конфліктів. Права журналіста у конфліктних ситуаціях.				23	2	4			17				
Тема 6. Безпека журналіста під час виконання професійних обов'язків.				22	2	3			17				
Тема 7. Практичні дії і тактика поведінки в екстремальних ситуаціях.				22	2	3			17				

Тема 8. Перша допомога та самопомога в екстремальних ситуаціях.	21	1	4			16					
Разом за модулем 2	88	7	14			67					
Всього	180	15	30			135					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
	Не передбачено навчальним планом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1.	Фактори ризику та безпека діяльності журналіста.	2
2.	Надзвичайні ситуації природного, техногенного та антропогенного характеру. Ступінь та характер їх небезпеки для журналіста, що працює в зоні лиха.	2
3.	Журналістські розслідування та особиста безпека журналіста.	1
4.	Контактування журналіста з працівниками охорони, військовими, співробітниками правоохоронних служб та служб безпеки під час виконання ними службових обов'язків.	2
5.	Контактування журналіста з працівниками охорони, військовими, співробітниками правоохоронних служб та служб безпеки під час виконання ними службових обов'язків.	2
6.	Небезпека замаху, теракту, пограбування, фізичного нападу в роботі журналіста.	2
7.	Правове поле діяльності журналіста (фінансові ризики, судові позови, збереження таємниці тощо).	2
8.	Фізичні та психологічні перевантаження, стреси, втома.	1
9.	Тактика поведінки та дії під час пожежі: а) у житлових та виробничих приміщеннях, висотних будинках; б) на транспорті, міському транспорті; в) у лісі, степу, на відкритій місцевості. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від пожежі.	2
10.	Тактика поведінки та дії під час повені, затоплення населених пунктів. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від повені. Тактика поведінки та дії під час землетрусу. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від землетрусу.	2

11.	Тактика поведінки та дії під час урагану, смерчу. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від урагану, смерчу.	2
12.	Аварії (катастрофи) на промислових об'єктах, небезпечні наслідки та правила безпеки перебування на об'єктах, що зазнали руйнування. Аварії (катастрофи) на об'єктах нафтової, хімічної і газової промисловості; сильнодіючі отруйні та токсичні речовини; симптоми ураження. Правила безпеки перебування та роботи журналіста на місці аварії. Транспортні аварії (катастрофи) та правила безпеки перебування на місці катастрофи: а) автомобільні аварії та аварії на міському транспорті; б) аварії та катастрофи на залізничному транспорті; в) авіакатастрофи та надзвичайні ситуації, пов'язані з літальними апаратами (аварії, вимушена посадка, пожежа, падіння тощо).	2
13.	Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від екологічної аварії (катастрофи).	2
14.	Особиста безпека журналіста під час проведення масових заходів (демонстрацій, мітингів, концертів, фестивалів, спортивних змагань тощо).	2
15.	Підготовка журналіста до роботи в місцях великого скупчення людей, основні заходи безпеки. Поведінка натовпу в умовах паніки та основні джерела загрози для життя. Психологія натовпу. Дії та тактика поведінки в разі опинення у натовпі. Небезпека виникнення паніки. Прогнозування розвитку подій. Натовп у замкненому приміщенні. Робота журналіста у вуличному натовпі. Особиста безпека журналіста під час роботи в зоні масових безпорядків, зіткнень, заворушень. Прояви немотивованого насильства, агресії та основні заходи особистої безпеки журналіста.	2
16.	Особиста безпека журналіста під час роботи в зоні бойових дій, збройних конфліктів та умовах надзвичайного стану. Комендантська година. Підготовка журналіста до відрядження в зону збройного конфлікту. Журналістське посвідчення, одяг, символіка. Медичний огляд, щеплення, вакцинація. Порядок акредитації в зоні збройного конфлікту. Проблема доступу до джерел інформації.	2
17.	Поведінка журналіста під час арешту чи захоплення у полон. Застосування міжнародного гуманітарного права. МГП про діяльність журналістів в зоні збройних конфліктів. Визначення статусу журналіста, що знаходиться в зоні збройного конфлікту.	2
	Усього	30

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
	Не передбачено навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Основні міжнародні правозахисні інститути, що опікуються зонами збройного конфлікту, та порядок встановлення зв'язку з ними.	6
2.	Використання засобів зв'язку, передача інформації в редакцію. Проблеми зберігання інформації та пересування журналіста в умовах збройного конфлікту.	6
3.	Застосування журналістами бронежилетів та інших засобів захисту. Журналіст і зброя. Поведінка журналіста під час артобстрілів та бомбових ударів, поведінка журналіста в населеному пункті під час бойових дій.	6
4.	Робота журналіста в умовах снайперського вогню. Особливості роботи снайперів та їх зброї, визначення джерела небезпеки. Основи особистої безпеки в умовах дії снайперських груп. Робота журналіста на території, що могла бути замінована. Основні види сучасних мін та вибухових пристроїв. Міни-пастки. Зони та характер ураження під час мінометних обстрілів.	6
5	Харчування та побутові умови роботи журналіста в зоні збройних конфліктів, основні джерела небезпеки. Страхування журналіста.	6
6.	Кримінальні, етнічні, національні, релігійні конфлікти та основні заходи по їх подоланню у роботі журналіста.	6
7.	Кодекс про адміністративні правопорушення, Кримінально- процесуальний кодекс, Закон України «Про поліцію і поліцейську діяльність». Адміністративне затримання та підстави для цього, права при затриманні.	6
8	Затримання за підозрою у вчиненні кримінального злочину та підстави для цього. Арешт та підстави для цього. Підстави для відкриття карної справи, підстави для закриття карної справи.	6
9	Дача пояснень, допит, обшук, вилучення, позови, експертизи, докази.	6
10	Організація зустрічей, інтерв'ю, репортажів та питання безпеки журналіста чи групи.	6
11	Основні заходи по забезпеченню особистої та майнової безпеки під час відрядження: в дорозі, в готелі, в іншому місті, за кордоном.	6
12	Практика безконфліктного спілкування з незнайомими людьми. Оцінка стану і намірів співрозмовника в процесі спілкування, ознаки агресивності, потенційної небезпеки з боку співрозмовника.	9
13	Вибухові пристрої та техніка безпеки у поводженні з ними. Вибухонебезпечні предмети. Вибухи на вулиці, в транспорті, в приміщенні (службовому, приватному). Кримінальний тероризм.	6
14.	Техніка і тактика дій при спробі пограбування (заволодіння технікою чи носієм інформації - касетою, дискетою, фотоплівкою тощо). Профілактика пограбування. Активні та пасивні засоби захисту.	6
15.	Тактика дій та поведінка в разі викрадення. Тактика дій і поведінка в разі опинення заручником	6

16.	Психологічна і фізична підготовка до дії в надзвичайних умовах. Колективне виживання.	6
17.	Уміння взаємодії з аварійно-рятувними службами, спеціальними військовими та правоохоронними службами.	6
18.	Подолання стресових станів (страх, біль, втома). Аутодіагностика стресу. Стресова напруга. Психогенні реакції в екстремальних ситуаціях. Психофізіологічні аспекти стану, поведінки та діяльності постраждалих у зоні стихійного лиха. Стресовий стан у людей, що перебували в зоні локальних військових конфліктів.	9
19.	Втрата свідомості, больовий шок. Перша допомога. Зупинення кровотечі та травми кісток, суглобів. Перша допомога та самопомога. Опіки, ураження током, отруєння.	6
20.	Перша допомога та самопомога. Транспортування пораненого.	6
21.	Оцінка реальності та ступеня загрози журналісту, адекватність дій. Зберігання особливо цінної інформації.	9
	Усього	135

9. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Основні джерела небезпеки в роботі журналіста.
2. Правові засади безпеки діяльності журналіста.
3. Класифікація надзвичайних ситуацій.
4. Класифікація пожеж.
5. Класифікація повеней.
6. Основні небезпеки в роботі журналіста на території, що постраждала від землетрусу.
7. Основні небезпеки в роботі журналіста на території, що постраждала від повені.
8. Основні небезпеки в роботі журналіста на території, що постраждала від урагану.
9. Ознаки психічного стресу від перебування у критичній ситуації.
10. Класифікація натовпу.
11. Підготовка журналіста до роботи у місці, де передбачається присутність великої кількості людей (мітинг, демонстрація, спортивні змагання, концерт тощо).
12. Активні та пасивні методи управління натовпом.
13. Міжнародне гуманітарне право про захист журналістів. Підстави для адміністративного затримання.
14. Підстави для затримання за підозрою у вчиненні кримінального злочину.
15. Діагностика стресу.
16. Подолання стресового стану.
17. Перша допомога при отруєнні чадним газом.
18. Перша допомога при опіках.
19. Перша допомога при травмах кісток.

20. Види кровотечі.
21. Перша допомога при кровотечі.
22. Безпека роботи журналіста в умовах надзвичайного стану та в зоні збройних конфліктів.
23. Права журналіста у конфліктних ситуаціях.
24. Перша допомога та самодопомога в екстремальних ситуаціях.
25. Тактика поведінки та дії під час пожежі: а) у житлових та виробничих приміщеннях, висотних будинках; б) на транспорті, міському транспорті; в) у лісі, степу, на відкритій місцевості.
26. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від пожежі.
27. Тактика поведінки та дії під час повені, затоплення населених пунктів.
28. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від повені.
29. Тактика поведінки та дії під час землетрусу. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від землетрусу.
30. Тактика поведінки та дії під час зсувів ґрунту, селевих потоків. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від селевих потоків, зсувів ґрунту.
31. Тактика поведінки та дії під час урагану, смерчу. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від урагану, смерчу.
32. Аварії (катастрофи) на промислових об'єктах, небезпечні наслідки та правила безпеки перебування на об'єктах, що зазнали руйнування.
33. Аварії (катастрофи) на об'єктах нафтової, хімічної і газової промисловості; сильнодіючі отруйні та токсичні речовини; симптоми ураження.
34. Правила безпеки перебування та роботи журналіста на місці аварії.
35. Транспортні аварії (катастрофи) та правила безпеки перебування на місці катастрофи: а) автомобільні аварії та аварії на міському транспорті; б) аварії та катастрофи на залізничному транспорті; в) авіакатастрофи та надзвичайні ситуації, пов'язані з літальними апаратами (аварії, вимушена посадка, пожежа, падіння тощо).
36. Особливості роботи та безпека перебування журналіста на території, що постраждала від екологічної аварії (катастрофи).
37. Особиста безпека журналіста під час проведення масових заходів (демонстрацій, мітингів, концертів, спортивних змагань тощо).
38. Підготовка журналіста до роботи в місцях великого скупчення людей, основні заходи безпеки.
39. Поведінка натовпу в умовах паніки та основні джерела загрози для життя. Психологія натовпу. 40. Дії та тактика поведінки в разі опинення у натовпі. Небезпека виникнення паніки. Прогнозування розвитку подій. Натовп у замкненому приміщенні. Робота журналіста у вуличному натовпі.

41. Особиста безпека журналіста під час роботи в зоні масових безпорядків, зіткнень, заворушень. Прояви немотивованого насильства, агресії та основні заходи особистої безпеки журналіста.
42. Особиста безпека журналіста під час роботи в зоні бойових дій, збройних конфліктів та умовах надзвичайного стану. Комендантська година. 43. Підготовка журналіста до відрядження в зону збройного конфлікту. Журналістське посвідчення, одяг, символіка. 44. Медичний огляд, щеплення, вакцинація. Порядок акредитації в зоні збройного конфлікту. Проблема доступу до джерел інформації.
45. Поведінка журналіста під час арешту чи захоплення у полон.
46. Застосування міжнародного гуманітарного права. МГП про діяльність журналістів в зоні збройних конфліктів. Визначення статусу журналіста, що знаходиться в зоні збройного конфлікту.
47. Основні міжнародні правозахисні інститути, що працюють в зоні збройного конфлікту, та порядок встановлення зв'язку з ними.
48. Використання засобів зв'язку, передача інформації в редакцію. Проблеми зберігання інформації та пересування журналіста в умовах збройного конфлікту.
49. Застосування журналістами бронезилетів та інших засобів захисту. Журналіст і зброя. 50. Поведінка журналіста під час артобстрілів та бомбових ударів, поведінка журналіста в населеному пункті під час бойових дій.
51. Робота журналіста в умовах снайперського вогню. Особливості роботи снайперів та їх зброї, визначення джерела небезпеки. Основи особистої безпеки в умовах дії снайперських груп.
52. Робота журналіста на території, що могла бути замінована. Основні види сучасних мін та вибухових пристроїв. Міни-пастки. Зони та характер ураження під час мінометних обстрілів.
53. Харчування та побутові умови роботи журналіста в зоні збройних конфліктів, основні джерела небезпеки. Страхування журналіста.
54. Кримінальні, етнічні, національні, релігійні конфлікти та основні заходи по їх подоланню у роботі журналіста.
55. Кодекс про адміністративні правопорушення, Кримінально- процесуальний кодекс, Закон України "Про міліцію".
56. Адміністративне затримання та підстави для цього, права при затриманні.
57. Затримання за підозрою у вчиненні кримінального злочину та підстави для цього. Арешт та підстави для цього. Підстави для відкриття карної справи, підстави для закриття карної справи. Дача пояснень, допит, обшук, вилучення, позови, експертизи, докази.
58. Організація зустрічей, інтерв'ю, репортажів та питання безпеки журналіста чи групи.
59. Основні заходи по забезпеченню особистої та майнової безпеки під час відрядження: в дорозі, в готелі, в іншому місті, за кордоном. 60. Практика безконфліктного спілкування з незнайомими людьми.

61. Оцінка стану і намірів співрозмовника в процесі спілкування, ознаки агресивності, потенційної небезпеки з боку співрозмовника.
62. Оцінка реальності та ступеня загрози журналісту, адекватність дій.
63. Зберігання особливо цінної інформації.
64. Виявлення вибухових пристроїв та техніка безпеки у поводженні з ними. Вибухонебезпечні предмети. Вибухи на вулиці, в транспорті, в приміщенні (службовому, приватному). Кримінальний тероризм.
64. Техніка і тактика дій при спробі пограбування (заволодіння технікою чи носієм інформації - касетою, дискетою, фотоплівкою тощо).
Профілактика пограбування. Активні та пасивні засоби захисту.
65. Тактика дій та поведінка в разі викрадення. Тактика дій і поведінка в разі опинення заручником.
66. Взаємодія з аварійно-рятувальними службами, спеціальними військовими та правоохоронними службами.
67. Психологічна і фізична підготовка до дії в надзвичайних умовах. Колективне виживання.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ОКР «Бакалавр» напрямок підготовки/ спеціальність – 061 «журналістика»	Кафедра Журналістики та мовної комунікації 2022-2023 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № X з дисципліни «БЕЗПЕКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	Затверджую Завідувач кафедри _____ (підпис) Н.М.Костиця « ____ » _____ 2022 р.
--	---	---	--

Теоретичні питання

1. Фактори ризику та безпека діяльності журналіста.
2. Особиста безпека журналіста під час роботи в зоні бойових дій, збройних конфліктів та умовах надзвичайного стану.

Тестові завдання різних типів

1. Узгодьте поняття за його визначенням:

1.	Зона бойових дій	А	Надзвичайно швидка і тому небезпечна деструкційна зміна умов навколишнього середовища глобального чи локального масштабу, яка пов'язана з нанесенням шкоди навколишньому середовищу, загибеллю рослин, тварин і людей
2.	Мітинг	Б	Ділянка території на театрі військових дій, де організовується розгортання, базування або ведення бойових дій об'єднань сухопутних військ, військової авіації і засобів протиповітряної оборони
3.	Екологічна катастрофа	В	Раптовий, несвідомий страх, стан інтенсивної тривоги перед реальною або передбачуваною загрозою; стресова реакція організму на часто несподівані і лякаючі події; має заразливий характер і може швидко охоплювати натовп.
4	Паніка	Г	Організована форма політичних дій, у якій є організатори, цілі та завдання; може перетворитися у стихійний некерований процес і супроводжуватися раптовою зміною настроїв учасників, вибухом емоцій, бурхливими пристрастями

2. Вкажіть, що не може бути в журналістському арсеналі під час його перебування у зоні бойових дій:

1.	А) Редакційне посвідчення
----	---------------------------

2.	Б) Бронежилет
3.	В) Вогнепальна зброя
4.	Г) Захисна каска

3. Під час висвітлення наслідків ліквідації пожежі журналіст повинен:

1.	А) Брати участь в евакуації постраждалих громадян;
2.	Б) Допомогати пожежним організувати водопостачання до брендспойтів;
3.	В) Разом з членами пожежних бригад перевіряти наявність людей на задимлених і палаючих поверхах;
4.	Г) Проводити професійні дії по фіксації процесу ліквідації пожежі, опитувати чи брати інтерв'ю у свідків, фіксувати події за допомогою фотоапарату чи телекамери.

4. Таємна інформація - це:

1.	А) Матеріалізований результат інформ. діяльності для задоволення суспільних і громадських потреб
2.	Б) Підтвержені фактами новини у щоденних повідомленнях про події без коментарів
3.	В) Та, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю
4.	Г) Публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація для необмеж. кола осіб

5. Ефект упередженості означає:

1.	А). Втрату об'єктивності при висвітленні певних суспільно значущих подій, явищ чи оцінки людей і організацій
2.	Б). Намагання журналіста чи цілого ЗМІ викривити якийсь факт чи подію на догоду комусь чи чомусь
3.	В). Спробу дискредитувати певну політичну силу, рух, організацію, їхніх лідерів з політичною метою
4.	Г). Поєднання усіх попередніх складових

6. Які журналістські методи збору інформації під час висвітлення техногенних катастроф є найбільш ефективними:

1.	А) Метод опитування та інтерв'ю;
2.	Б) Метод спостереження;
3.	В) Проведення журналістського експерименту;
4.	Г) Усі значимі залежно від масштабу, місця і наслідків катастрофи.

7. Дайте правильне визначення поняття оперативна інформація, що стосується екстремальних ситуацій:

1.	А) Повідомлення, передані безпосередньо з місця події або в найкоротший час після її завершення.
2.	Б) Офіційна документована інформація, яка створюється в результаті діяльності влади.
3.	В) Та, що публікується в офіційних друкованих виданнях, поширюється. в ЗМІ, видається громадянам.

8. У разі небезпеки замаху, теракту, пограбування, фізичного нападу в роботі журналіста належить :

1.	А) Повідомити керівника ЗМІ, у якому працює журналіст;
2.	Б) Повідомити про загрозливі факти правоохоронні органи;
3.	В) Повідомити про можливу загрозу членів своєї родини, які можуть бути підданими небезпеці;
4.	Г) Вжити усіх вказаних вище заходів.

9. При спробі взяти журналіста у зоні збройного протистояння в полон чи в заручники з метою збереження власного життя він повинен:

1.	А) Вчинити нападникам збройний опір;
2.	Б) Намагатися втекти з місця події, завдавши нападникам тілесних ушкоджень;
3.	В) Спокійно повідомити про власну недоторканість згідно норм міжнародного права, пред'явити журналістське посвідчення і документи про акредитацію у зоні бойових дій, зажадати зустрічі з командуванням тієї сторони, яка вчинила напад на журналіста

10. У разі поранення чи нанесення серйозних тілесних ушкоджень необхідно:

1.	А) Здійснити по можливості заходи першої само- чи першої медичної допомоги постраждалим;
2.	Б) Чекати сторонньої допомоги від військових санітарів чи медичних працівників;
3.	В) Організувати евакуацію себе чи потерпілого із небезпечної зони;
4.	Г) Діяти в залежності від ситуації з можливим застосуванням вищевказаних дій.

Викладач

доц. Савенко О.М.

10. Методи навчання

1. Особистісно орієнтовані методи навчання. Творчо-дослідницькі завдання.
2. Проблемне навчання.
3. Комп'ютерне навчання.

11. Форми контролю

Усне опитування, практичні завдання з укладання словникових статей, завдання для проміжного і підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається відповідно до положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р. № 404).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Оцінка ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90–100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82–89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74–81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64–73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60–63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35–59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01–34

Для визначення *рейтингу* студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{НР}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}**.

Рейтинг з додаткової роботи R ДР додається до R НР і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний R ШТР не перевищує 5 балів і віднімається від R НР. Він визначається лектором і вводить рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів. – К.: Каравела, 2004. – 328 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / За ред. В.Г.Цапка. – К.: Знання- Прес, 2003. – 397 с.
2. Заверуха Н.М. Безпека життєдіяльності. – К., 1998. – 280 с.
3. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2007. - 332 с.
4. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Суми, 1999. – 300 с.
5. Чирва Ю.О., Баб'як О.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – К.: Атіка, 2001. – 304 с.
6. Міжнародне гуманітарне право: Підручник Затверджено МОН. – К.: Знання, 2007. – 467 с.
13. Моляко В.А. Особенности проявления паники в условиях экологического бедствия // Психологический журнал, 1992. Т.13, №2.
14. Вживання в екстремальних умовах. Практичні поради журналістам. - К., 1998.
21. Кримінально-процесуальний кодекс України.
22. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
23. Закон України «Про поліцію і поліцейську діяльність».
24. Закон України “Про попереднє ув'язнення” (від 30 червня 1993 року, № 3352-ХІІ).
25. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану” (від 16.03.2000, №1550-ІІІ).
26. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” (від 06.04.2000, №1647-ІІІ).
27. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів міжнародного

характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року. Дата підписання Україною: 12 грудня 1977 р. Дата набуття чинності для України: 25 липня 1990 р. (Протокол ратифіковано із заявою Указом Президії Верховної Ради УРСР N 7960-XI (7960-11) від 18.08.89).

28. Конвенція про закони і звичаї суходільної війни (IV Гаазька конвенція) (Документ 995_222-ВР) .
29. Кодекс поведення учасників боевых действий (Международный Комитет Красного Креста), Женева, 1995.